herpy

AGAMER

Acanthosaura capra

Acanthosaura capra är en grön skogsagam med en kam av långa taggar i nacken och en tagg bakom varje öga. Den är hemmahörande i de fuktiga skogarna i södra Vietnam och östra Kambodja. Den blir 25-32 cm, lever i träden och kräver ett högt, fuktigt och relativt svalt terrarium där luften aldrig blir varmare än 29 °C.

Familj: Agamidae Engelska: Green Pricklenape Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**25-32 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**100 × 50 × 120 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Värmeplats	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**70-90 %**
Vatten	**Vattendel**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**6-15 ägg**
Inkubation	**110-180 dagar** vid 25-27 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Nära hotad (NT)**

Om arten

Acanthosaura capra är en smal skogsagam med sammanpressad kropp och lång, tunn svans som utgör mer än hälften av längden. Grundfärgen är grön till olivgrön med ett brunt mönster som suddar ut konturen mot bark och blad. Färgen växlar med humör, temperatur och ljus, och vid stress eller på natten blir djuret brunt. Längs nacken löper en kam av långa, spetsiga fjäll, skild från den lägre ryggkammen, och bakom varje öga sitter en tydlig tagg. De kraftiga nacktaggarna och ryggtaggarna skiljer arten från den närstående *A. coronata*.

Vuxna djur blir 25-32 cm inklusive svans, och honan är något större än hanen. Hanen är smalare och har en tjockare svansrot och en gulaktig strupsäck, som den bara visar när den hotar. Arten beskrevs 1861 av Albert Günther. Namnet kommer sannolikt av latinets *capra*, get, efter de hornlika taggarna.

Släktet är svårt att artbestämma, och flera arter säljs under samma handelsnamn, bland annat *A. lepidogaster*, *A. crucigera* och *A. armata*. Kontrollera därför vilken art du har innan du anpassar skötseln efter en vägledning. Arten trivs vid lägre temperaturer än de flesta agamer i handeln, och det är här det oftast går snett.

Den är dagaktiv och fridsam. Den kan bli lugn och ta föda från fingrarna, men den är inte ett djur för daglig hantering. Vildfångade djur är ofta stressade och kraftigt angripna av parasiter; uppfödda djur är att föredra.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

Acanthosaura capra förekommer i södra Vietnam och östra Kambodja. I Vietnam är den känd från bland annat provinserna Dong Nai, Khanh Hoa och Lam Dong, och i Kambodja från provinsen Mondolkiri. Cat Tien nationalpark och naturreservatet Hon Ba är kända lokaler.

Uppgifter från Laos är sannolikt felaktiga. Arten är upptagen som nära hotad (NT), eftersom skogarna i området röjs för gummi, kassava och kaffe.

> **Naturlig utbredning:** Kambodja och Vietnam.

LIVSMILJÖ

Acanthosaura capra lever i tät, fuktig tropisk skog, ofta nära vattendrag. Den är dagaktiv och lever mest i träden, gärna i den skuggiga zonen strax under kronorna. Där sitter den länge åt gången lodrätt på en stam, väl kamouflerad mot bark och lövverk, och den söker varken direkt sol eller regn. Den kommer också ner på marken för att fånga maskar och insekter och går gärna i rinnande vatten för att dricka och bada.

Skogarna är skuggiga och fuktiga med måttliga temperaturer, och djuret solar sig bara lite. Om den upptäcks flyr den eller smiter runt till andra sidan av stammen; först när den är trängd i ett hörn öppnar den gapet och breder ut strupsäcken.

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur behöver ett högt terrarium på minst 100 × 50 × 120 cm (längd × bredd × höjd). Höjden är viktigare än golvytan, eftersom arten använder de lodräta ytorna. Ett par eller en hane med två honor behöver betydligt mer utrymme, gärna 140 × 70 × 170 cm. Nätlock och stora ventilationsytor ger det luftutbyte som behövs när luftfuktigheten är hög.

Inred med många lodräta och sneda grenar och stammar, minst lika tjocka som djurets kropp, kork- eller barkplattor på bakväggen och täta, levande växter som fikus, guldranka och dracena, som ger skydd och håller kvar vattendropparna. Lämna en öppen plats under värmelampan. En låg vattendel eller en stor, låg vattenskål, gärna med ett litet vattenfall eller droppande vatten, används för att dricka och bada i. Vattnet får vara högst 10-15 cm djupt så att djuret inte drunknar, och det byts eller filtreras så att det hålls rent.

Bottensubstratet är en fuktighetsbevarande blandning av skogsjord, kokosfiber och lite sand över ett dräneringslager av lecakulor och en fibermatta, så att det inte blir stående vatten i botten. Det ska vara minst 15-20 cm djupt så att honan kan gräva och lägga ägg. Gråsuggor och hoppstjärtar i botten hjälper till att hålla det rent. Ta bort avföring dagligen.

Två hanar ska inte bo ihop, eftersom de är revirhävdande. Ge gott om gömställen i lövverket så att djuren kan gå ur vägen för varandra.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

TEMPERATUR

Acanthosaura capra tål värme dåligt. Luften i terrariet ska ligga på 22-27 °C på dagen och får aldrig bli varmare än 29 °C. Blir det varmare under längre tid finns risk för värmeslag, stress och uttorkning. Ställ därför terrariet utanför direkt solljus och se till att lamporna inte värmer upp hela terrariet.

En liten solplats på 30-32 °C högt uppe i ena änden räcker. Arten solar sig bara lite, och det viktigaste är en jämn, måttlig temperatur som sjunker något från topp till botten. Använd en svag värmelampa och mät med digitala termometrar både vid solplatsen och nere i terrariet. På natten ska temperaturen sjunka till 18-22 °C; nattsvalkan är viktig för djuret.

Under varma sommarperioder i Danmark kan själva rummet göra terrariet för varmt. Flytta det då till ett svalare rum, använd en fläkt eller stäng av värmen helt.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 70-80 % på dagen och runt 90 % eller mer på natten. Spraya terrariet ordentligt med mjukt vatten 2-3 gånger om dagen så att det hänger droppar på växter och väggar. Ett regnsystem på timer håller nivån stabil, och en dimmaskin på natten kan höja fuktigheten. Mät med en digital hygrometer mitt i terrariet.

Djuret dricker av droppar och av rinnande vatten och förbiser ofta en stillastående vattenskål. Utan daglig sprayning och ett dropp eller vattenfall riskerar det uttorkning och problem med hudömsningen. Terrariet ska samtidigt kunna torka upp lite mellan sprayningarna, annars bildas mögel och luften blir tung. God ventilation är därför lika viktig som fukt.

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv, men lever i skuggan i skogen och behöver relativt svag UVB. Använd ett T5 HO-rör på 6 % (Ferguson-zon 2) i en reflekterande armatur över nätet, som täcker ungefär halva terrariets längd. Grenen under röret bör sitta 20-30 cm från det, och avståndet kontrolleras med en UV-mätare. Djuret ska alltid kunna dra sig undan ljuset i lövverket.

Komplettera med en LED- eller T5-lampa med dagsljus så att växterna trivs, och tänd ljuset 12 timmar om dagen. Rören byts enligt tillverkarens anvisningar.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten lever av insekter och andra smådjur och är särskilt förtjust i maskar. Ge en varierad kost av syrsor, kackerlackor, gräshoppor, silkesmaskar, larver av svart soldatfluga, daggmaskar och nakensniglar. Mjölmaskar, vaxmaskar och zophobas är feta och ges bara då och då, eftersom arten lätt blir för tjock. Använd inte komposmaskar, och samla bara smådjur från natur utan bekämpningsmedel. Bytet får vara högst lika stort som avståndet mellan djurets ögon. Djuret äter på dagen och tar sällan flygande insekter.

Unga djur matas dagligen med så många små insekter som de hinner äta på 10 minuter. Vuxna djur matas dagligen eller varannan dag, så mycket som de äter på ungefär 5 minuter. Pudra insekterna lätt med ett kalktillskott med lite D3 och vitaminer, och mata dem med grönt och grönsaker i minst ett dygn före utfodringen.

Många djur tar föda från en pincett eller direkt från fingrarna.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Acanthosaura capra är en lugn skogsagam som är skygg i naturen men snabbt vänjer sig vid människor i terrariet. Den sitter ofta helt stilla på en gren eller stam och rör sig sällan snabbt. När den blir skrämd blir den mörkare, breder ut strupsäcken eller öppnar gapet. Det är tecken på stress, och då ska den få vara ifred. Den biter sällan.

Låt ett nytt djur få 1-2 veckors ro. Tämj det genom att vara närvarande, erbjuda föda från handen och låta det kliva upp på handen i stället för att gripa tag i det. Håll hanteringen kort och sällsynt, eftersom djuret lätt stressas av att hållas fast. Tvätta händerna med tvål efter all kontakt med djur, terrarium och foder, eftersom kräldjur kan bära på salmonella.

Håll hanarna åtskilda, eftersom de är revirhävdande och slåss. En hane kan leva med en eller två honor i ett stort, tätt bevuxet terrarium. Dräktiga honor kan bli aggressiva mot de andra; skilj dem i så fall åt till efter äggläggningen. Arten trivs också bra ensam.

Läs mer: Karantän och hygien

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honan är något större och bredare i kroppen, medan hanen är smalare och har en tjockare svansrot. Hanen har en gulaktig strupsäck och ett gulgrönt band under ögonen som honan saknar. Hos unga djur är könet svårt att se, och det fastställs säkrast av en veterinär.

Åldern vid könsmognad är inte känd. Sätt inte en hona i avel förrän hon är fullvuxen och i gott hull.

PARNING

Aveln av släktet är bättre beskriven för den närstående *A. crucigera* än för *A. capra*, och uppgifterna om äggkullens storlek och ruvning bygger delvis på den.

En sval period på vintern på 6-8 veckor med kortare dagar och några grader lägre temperatur sätter igång aveln. När ljuset och värmen ökar igen är djuren parningsredo efter några dagar. Hanen nickar med huvudet från en hög gren och visar strupsäcken, följer efter honan och griper henne med ett bett i nacken under parningen. Ta bort hanen om honan får sår eller blir stressad.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger äggen ungefär en månad efter parningen. Några dagar innan slutar hon äta, går ner på botten och provgräver. På dagen gräver hon ett hål på upp till 10 cm, lägger äggen och skrapar igen hålet. Äggkullen är på 6-15 ägg; uppgifterna varierar från 6-12 till 10-15.

Bottensubstratet ska vara minst 15-20 cm djupt och så fuktigt att ett grävt hål håller. Utan en lämplig plats kan honan hålla kvar äggen, och det kan ge livshotande problem med äggläggningen. Honor lägger också obefruktade ägg utan hane. Ge honan gott om foder, kalk och vitaminer före och efter äggläggningen.

INKUBATION

Gräv försiktigt upp äggen och lägg dem i samma ställning i en sluten behållare med fuktig vermikulit eller perlit. Vid 25-27 °C kläcks de efter 110-130 dagar; för *A. capra* anges också upp till ungefär ett halvår. En lägre temperatur förlänger ruvningstiden.

Vänd inte äggen, och håll luftfuktigheten i behållaren hög. Kontrollera regelbundet om det finns mögel, och ta bort obefruktade ägg som faller ihop eller blir slemmiga.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna flyttas till ett uppfödningsterrarium med samma inredning och klimat som de vuxnas: hög luftfuktighet, måttlig värme, UVB och många kvistar och blad. Vattendelen får vara högst 5 cm djup. Ungarna kan växa upp tillsammans i ett rymligt terrarium, även flera hanar, men skilj dem åt om de börjar slåss.

Spraya dagligen och mata dagligen med små syrsor, små maskar och små sniglar, lätt pudrade med kalk och vitaminer. Ungarna äter mycket och kan bli omkring 15 cm långa på ett år.

Hälsa och vanliga misstag

Vildfångade djur är ofta stressade och tungt angripna av parasiter, så ett avföringsprov hos en veterinär med erfarenhet av kräldjur är det första ett nytt djur ska få. De typiska problemen är:

- Värmeslag och uttorkning vid för hög temperatur. Luften får inte bli varmare än 29 °C.
- Problem med hudömsningen och torra ögon vid för låg luftfuktighet och för lite sprayning.
- Benskörhet (metabol skelettsjukdom) vid för lite kalk och UVB.
- Luftvägsinfektioner och mögel om terrariet är vått och dåligt ventilerat.
- Fetma vid för många feta larver.
- Inre parasiter och kvalster, särskilt hos vildfångade djur.
- Problem med äggläggningen hos honor utan en lämplig plats att gräva på. Det är livshotande och kräver veterinär.

Ett friskt djur har klara ögon, en fyllig svansrot och en kraftig kropp. Det andas med stängd mun och äter regelbundet. Sök veterinär om djuret går ner i vikt, slutar äta, sitter på botten eller andas med öppen mun.

Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.